

भाषाभ्यासः, संस्कृत व्यवहारः च

अभ्यासः

Exercises with Answers

1. Answer the following questions.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- धातवः कतिविधाः सन्ति? ते के?

धातवः **त्रय** विधाः सन्ति । परस्मैपदम्, आत्मनेपदम्, उभयपदं च इति ।

- संस्कृते कति लकाराः सन्ति? ते के?

संस्कृते **दश** लकाराः सन्ति । ते लट्, लिट्, लुट्, लृट्, लेट्, लोट्, लङ्, लिङ्, लुङ्, लृङ् च इति ।

- 'विना' इति अव्ययस्य प्रयोगे का विभक्तिः भवति?

'विना' इति अव्ययस्य प्रयोगे **द्वितीया** विभक्तिः भवति ।

- दीर्घ स्वरान् लिखत ।

दीर्घस्वराः आ, ई, ऊ, ऋ, ए, ऐ, ओ, औ च इति ।

- पुरुषत्रयं किं?

पुरुषत्रयं प्रथमपुरुषः, मध्यमपुरुषः, उत्तमपुरुषः च इति ।

- अद्य भानुवासरः । परश्वः कः वासरः? ह्यः कः वासरः?

परश्वः मङ्गलवासरः । ह्यः शनिवासरः ।

- अनुनासिकानि कानि?

अनुनासिकानि ङ्, ज्ञ्, ण्, न्, म् च इति ।

- कति वर्गीय, अवर्गीय व्यञ्जनानि च सन्ति?

पञ्चविंशति (२५) वर्गीय, अष्ट (८) अवर्गीय च व्यञ्जनानि सन्ति ।

- लकाराणां सङ्ग्रहश्लोकं लिखतु ।

लट् वर्तमाने लेट् वेदे भूते लुङ् लङ् लिटस्तथा ।

विध्याशिषोस्तु लिङ् लोटौ लुट् लृट् लृङ् च भविष्यतः ॥

-
- संस्कृते कति प्रयोगाः सन्ति? ते के?

संस्कृते त्रय प्रयोगाः सन्ति । ते कर्तरि, कर्मणि, भावे प्रयोगः च इति ।

- सप्तककारान् लिखतु ।

सप्तककाराः किं, कुत्र, कति, कदा, कुतः, कथं, किमर्थं च इति ।

2. Fill in the blanks.

બીઠ્ઠુ સૂઝ ડુઠ્ઠીઠી.

- સંસ્કૃતે ત્રીણિ વચનાનિ સન્તિ ।
- સંસ્કૃતે ૧૩ (ત્રયોદશ) સ્વરવર્ણાઃ સન્તિ ।
- 'કાસુ' ઇતિ સપ્તમી વિભક્તિઃ, બહુ વચનં ચ ।
- નમઃ ઇતિ યોગે ચતુર્થી વિભક્તિઃ ।
- સંસ્કૃતે ત્રય પ્રયોગાઃ સન્તિ ।
- વિકરણ પ્રત્યયઃ ધાતોઃ ગણં સૂચયતિ ।

- १८ (अष्टादश) तिङ् प्रत्ययाः सन्ति ।
- पठति - पठितवती ; ददाति - दत्तवती
- 10:05 = पञ्चाधिक दशवादनम्
- 6:35 = पञ्चाधिक सार्ध षड्वादनम् / पञ्चत्रिंशत् षड्वादनम्
- अधि - द्वितीया विभक्तिः ; श्रेष्ठ - षष्ठी विभक्तिः
- वन्दे - वन्दामहे ; भवामि - भवामः

- भवती इति शब्दस्य प्रयोगे प्रथम पुरुषस्य उपयोगं करणीयम् ।
- अपठत् - अपठन् ; अवसत् - अवसन्
- करोति - कृ ; पश्यति - दृश्
- परिहरति - परिहत्य ; आगच्छति - आगत्य
- पिबतु - पातुम् ; क्रीडतु - क्रीडितुम्

3. State True / False and correct the false sentence.

'ಸರಿ / ತಪ್ಪು' ಗುರುತಿಸಿ. ತಪ್ಪಾದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯಿರಿ.

➤ 9:30 -> ಸಾರ್ಥ ನವವಾದನಮ್

True

➤ ಭವತಿ ಸಮ್ಯಕ್ ಗಾಯಸಿ |

False

ಭವತಿ ಸಮ್ಯಕ್ ಗಾಯತಿ |

➤ ಸಂಸ್ಕೃತೇ ಅಠ ವಿಭಕ್ತಯಃ ಸಂತಿ |

False

ಸಂಸ್ಕೃತೇ ಸಪ್ತ ವಿಭಕ್ತಯಃ ಸಂತಿ |

➤ ಫಲಾನಿ ವೃಕ್ಷೇ ಸಂತಿ |

True

➤ ಶಿಷ್ಯಃ ಆಚಾರ್ಯಂ ವಂದತಿ |

False

ಶಿಷ್ಯಃ ಆಚಾರ್ಯಂ ವಂದತೇ |

➤ ಹ್ಯಃ ವಯಂ ದೇವಾಲಯಂ ಗಚ್ಛಾಮಃ |

False

ಹ್ಯಃ ವಯಂ ದೇವಾಲಯಂ ಅಗಚ್ಛಾಮ |

➤ साधु गंगातीरे वसति ।

False

साधुः गङ्गातीरे वसति ।

➤ लिट् लकारस्य प्रयोगः वेदे भवति ।

False

लेट् लकारस्य प्रयोगः वेदे भवति ।

➤ अहं परह्यः नगरात् आगतवान् ।

True

• त्वं पुस्तकं पठति वा?

False

त्वं पुस्तकं पठसि वा?

• वयं क्षीरं अपिबाम ।

अशुद्धम्

वयं क्षीरम् अपिबाम ।

-
- जुहोत्यादि गणस्य प्रथम धातुः 'जुह्' इति ।

False

जुहोत्यादि गणस्य प्रथम धातुः ' हु ' इति ।

- एषा पाठं पठित्य निद्रां करोति ।

False

एषा पाठं पठित्वा निद्रां करोति ।

4. Pick the odd one out.

ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದ ಪದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

• लिखति लिखामि लिखतः लिखन्ति

लिखामि

• वृक्षाः रामाः ताः गुरुवः

ताः

• तुभ्यम् तस्मै तस्यै तव

तव

• पेटिका   वृक्षा   शाला   घटी

वृक्षा

• हरिः   कविः   मतिः   मणिः

मतिः

• लतायाः   हरेः   रामस्य   भूमौ

भूमौ

• वन्दसे   सहसे   भाषे   यतसे

भाषे

• ताः   तानि   तौ   ते

तौ

• हसति   हससि   हसामः   हसामि

हसामः

5. Rewrite the following sentences by changing the Vachana (ಎ.ವ. -> ಬ.ವ / ಬ.ವ -> ಎ.ವ.)

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಚನ (ಏ.ವ. -> ಬ.ವ. / ಬ.ವ. -> ಏ.ವ.) ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- भवान् कुत्र गच्छति?

भवन्तः कुत्र गच्छन्ति ?

- सः क्षीरं पिबति ।

ते क्षीरं पिबन्ति ।

- कविः पद्यं लिखति ।

कवयः पद्यं लिखन्ति ।

- इमे कुत्र अभ्यासं कुर्वन्ति ?

अयं कुत्र अभ्यासं करोति ?

- अध्यापिका पाठं पाठयति ।

अध्यापिकाः पाठं पाठयन्ति । / अध्यापिकाः पाठान् पाठयन्ति ।

- चोरः आरक्षकं दृष्ट्वा पलायते ।

चोराः आरक्षकं दृष्ट्वा पलायन्ते ।

- ते क्रीडितवन्तः ।

सः क्रीडितवान् ।

- एताः हसन्ति ।

एषा हसति ।

- सः मित्रम् आह्वयति ।

ते मित्रम् आह्वयन्ति । / ते मित्राणि आह्वयन्ति ।

- अहं चित्रम् अपश्यम् ।

वयं चित्रम् अपश्याम । / वयं चित्राणि अपश्याम ।

- सा नगरं गतवती ।

ताः नरगं गतवत्यः ।

- इमाः सम्यक् गायन्ति ।

इयं सम्यक् गायति ।

6. Frame a sentence using the following Samskrita words.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

- यदा – तदा

यदा वर्षा भवति, तदा मयूराः नृत्यन्ति ।

- किमर्थम्

भवान् किमर्थं व्यायायं करोति ?

- यतः – ततः

यतः अद्य भानुवासरः, ततः वयं चलनचित्रं पश्यामः ।

- यत् – तत्

यत् भावं, तत् भवति ।

- कति

प्रवेश कक्षायां कति छात्राः सन्ति?

- रूप्यकम्

एतस्याः अङ्कन्याः मूल्यं / मौल्यं एक रूप्यकम् ।

-
- अपि

अहम् अपि छात्रा ।

- विना

सः शर्करां विना क्षीरं पिबति ।

- यदि - तर्हि

यदि परिक्षा अस्ति तर्हि छात्राः प्रातः शीघ्रम् उत्तिष्ठन्ति ।

- च

छात्राः संस्कृतं, गणितं, विज्ञानं च पठन्ति ।

- इति

'सत्यमेव जयते' इति भारत सर्वकारस्य ध्येय वाक्यः ।

(सर्वकारः = Government, ಸರ್ಕಾರ)

- एव

आरोग्यार्थे पुष्टिभोजनम् एव खादनीयम् ।

8. Translate the following sentences to Samskrita language.
ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ.

- Hi Friend, come here. ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೇ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ.
ಭೋ ಮಿತ್ರ ! ಅತ್ರ ಆಗच्छ ।
- Are you going to the office tomorrow? ನೀವು ನಾಳೆ
ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?
भवान् श्वः कार्यालयं गमिष्यति वा?
- God is everywhere. ದೇವರ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಇದ್ದಾನೆ.
देवः / भगवान् सर्वत्र अस्ति ।

- I like music. ಸಂಗೀತವು ನನಗೆ ಇಷ್ಟ.

सङ्गीतं मह्यं रोचते । OR सङ्गीते मम आसक्तिः अस्ति ।

- 'Shakuntalaa' is the best play. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಾಕುಂತಲಾ' ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

नाटकानां / नाटकेषु 'शाकुन्तला' श्रेष्ठा / उत्तमा ।

- Do you like cake?

तुभ्यम् अपूपः रोचते वा?

हरिः ॐ | शुभमस्तु ।
